

Tillit er beredskap

Katharine Cecilia Williams
Sjefredaktør

Dystopien kan ta overhånd for den mest ukuelige optimist.

Foto: Matt Oxman

«I møte med uro, frykt og splittelse er tillit en av de sterkeste motkreftene vi har.» Slik introduserer Verdensdagen for psykisk helse årets markering, som går av stabelen 10. oktober. Kampanjen treffer meg. Tillit som fenomen er sentralt i alle de utfordringene vi som samfunn nå står i.

Myndighetene har bedt oss lage beredskapslager. Norge grenser til en aggressiv makt, og en krig pågår i vårt geografiske nabolag. Folk sliter mer økonomisk nå enn før. Undervisere ved landets studiesteder har den siste tiden meldt i nyhetspressen at de gruer seg til semesterstart. Det er vanskelig å få studentene engasjert i samtaler og diskusjoner i gruppearbeider. Studentene snakker ikke seg imellom, og forsøk på å få dem til å delta aktivt i undervisningen har ført til frafall. De unge på sin side opplever fremtiden som usikker og spør seg hvilken karriere de kan satse på for å unngå å bli gjort arbeidsløs av kunstig intelligens. Kommentarfeltene blir stadig mer dominert av usakligheter, personangrep og trakassering. Mediene jakter splittelse, fordi det paradoksalt nok virker samlende (les: øker lesertallene).

Dystopien kan ta overhånd for den mest ukuelige optimist. Jeg har funnet trøst og optimisme i at så mange samfunnsstemmer, slik som Verdensdagene, vil kjempe for vern av tillit. Den nære fremtid har aldri vært vanskeligere å predikere, og det er vanskelig å finne ut hvordan man skal forholde seg. Men noe vi *kan* gjøre, er å fremdyrke tillit.

For mange psykologer vil «tillit» først og fremst være noe vi jobber for at pasientene skal ha til oss. Mange meter med bøker og artikler i vårt fagfelt har befattet seg med pasientens tillit. På den andre siden er minimalt skrevet om terapeutens tillit til pasienten. Denne settes på prøve når terapeuten oppdager at pasienten lyver – om symptomer, traumeopplevelser og plager. I denne utgaven av Psykologtidsskriftet kan du lese «Kliniske og etiske dilemmaer ved fabrikkert forstyrrelse» av Anne-Kari Torgalsbøen. Artikkelen gir et faglig interessant innblikk i fabrikkert forstyrrelse, et lite beskrevet klinisk fenomen. Imidlertid er det ikke snakk om et lite problem, hva kostnader i helsevesenet og lidelser for omgivelsene forstyrrelsen trolig utgjør. Forfatteren beskriver pasienter som vet hvilke knapper de skal trykke på for å få tilgang til unødvendige behandlinger og utredninger.

Samtidig kan vi lese hvordan vår frykt for å uttrykke mistro mot pasienter kan bidra til å skyggelegge en viktig problemstilling. For noen pasienter kan dette medføre skadelige, unødvendige behandlinger.

Å rapportere om mistanke om fabrikkerte symptomer og sykdommer kan noen ganger være en fagetisk plikt, slik jeg forstår Torgalsbøen. Jeg tror det i tillegg krever at vi kultiverer en tillitskultur, oss kolleger imellom. Det handler om tilliten jeg har til at du har pasientens beste og profesjonsetikken for øye når du deler mistanke om at pasienten lyver.